

AVANDUSE VALLA KAJA

NR.2 (38)

VEEBRUAR

1999

KAKS NÄDALAT NORRA KOOLIS KOCEMUSI KOUMAS

Meie vallal on alates 1990.aastast sidemed Soome Pori linna Kuninkanhaan kooliga ja 1995.aastast Norra Valle vallaga. Avanduse ja Valle valla vahelise koostöölepingu raames oligi võimalus viibida Simuna Põhikooli inglise keele õpetajast allakirjutanul ning Simuna Muusikakooli juhataja Eve Sarnetil 2 nädalat Norras ja tutvuda sealse elu-oluga, ennekõike koolielu korralduse ja sisuga.

Tuleb märkida, et jutud viikingite järeltulijate põhjamaisest reserveeritusest ei pidanud vähemalt meie vastuvõtjate puhul paika, suhtlemine oli haruldaselt soe, elav ja sõbralik, programm organiseeritud sisukalt, lodusalt ja huvitavalt.

Koolipäevi on tüüpilises Norra kümneklassilises põhikoolis 190. Alustatakse augusti keskpaigast, lõpetatakse juuni keskel. Pärast seda käivad õpetajad tööle veel ühe nädala. Sügisvaheaeg oli sel õppeaastal 7.-9.oktoobrini, jõuluvaheaeg 2 nädalat 22.detsembrist 4.jaanuarini, talvevaheaeg 1.-5.märtsini ja veel 1 nädal lihavõttepühade aegu. Ehk võiks meilgi märtsi lõpu puhkenädal olla veidi eespool, kuna III veerand kipub meie pimedas ja vitamiinivaeses kliimas õpilastele liig pikk ja piinarikas olema.

45-minutised tunnid algavad kell 9, meie kella järgi siis kell 10. 1. ja 2. tund tehakse jutti ilma vaheajata. Päevas on kõige rohkem 6 tundi. Nädalakoormused on 1.-4.klassi õpilastel 20, 5.-6.klassis 28 ja 7.-10.klassis 30 tundi. Söögivahetund on 30 minutit pärast 3.tundi. Siis sööb igaüks oma kaasavõetud leibasaia ja kui tahab, ostab koolis piima. Puhvetit-sööklat koolil pole ja pole ka vajadust, sest enamikku õpilasi ootab pärast tundide lõppu soe toit kodus – nii on vanemad oma tööd ja tegemised sättinud. Liinibuss toob

tasuta kohale kõik 1.klassi ja vanemate klasside lapsed, kes elavad koolist kaugemal kui 4 km. Kui elad lähemal ja tahad oma jalavaeva vähendada, maksad. Tasuta saab sõita vaid koolipäevadel, kuid poole hinnaga võid sõita kuni 16-aastani ükskõik kuhu Norras.

Meie lastes võib kadedust tekitada, et nende eakaaslasi Norras 1.-7.klassini ei hinnata ja ka istuma üldjuhul ei jäeta muidu, kui vanemate nõusolekul. Hindeidki pannakse ühe võrra rohkem – 1-st kuni 6-ni ja 6 on ikka see kõige parem.

Kuna ka erivajadustega õpilased on enamasti tavakoolis, on Ida-Agderi piirkonnas oma psühholoog ja logopeed, kes korra aastas õpilased üle vaatavad. Valle 120 õpilasega koolis on ka 4 õpetajat, kel on haridus, mis võimaldab õpetada ka erivajadustega lapsi. Psühholoog otsustab, millistes ainetes ja kui palju vajab üks või teine erivajadusega õpilane lisatunde, mille eest tasub vald. Sageli on tunnis 2 õpetajat, kellest üks tegeleb abivajajatega. Raskematel juhtudel koostatakse erivajadustega õpilasele individuaalne õppekava, kuid piüütakse toime tulla üldise õppekavaga, mille õpetaja koostab riiklikult kehtestatud pädevusnõuete alusel ja ametlikult kinnitatud õpikute abil.

Õpikud ostab vald, õpilased laenuvad neid nagu meiegi. Töövihikud on õpilastele tasuta, nagu ka kumm, joonlaud ja veel üht-teist igapäevases õppetöös vajalikku. Riietus on vaba nii õpilastel kui õpetajatel, põhiliselt püksid ja sviiter. Kuna vahetusjalatseid eriti ei tunta, on koolis töös 4 koristajat, kellest üks töötab hommikupoolikul, 3 õhtupoole. Üldse torkas silma, et paljud töötasid osalise tööajaga. Ja miks ka mitte, kui täiskohaga koristaja teenis kuus ca 11000 NOK-i (meie rahas ca 22000 EEK-i). Õpetaja palk, muuseas, on täiskoormuse juures 12000 – 20000 NOK-i. Normaalkoormus 1.-7.klassini on 25, 8.-10.klassini 22-24 tundi nädalas. Keeleõppe normitundide arv on reeglina väiksem kui teistes ainetes.

Üldiselt torkas silma, et vaatamata õpilaste suuremale vabadusele ja vabale suhtlemisele (näit. õpetajaid kutsuti eesnimepidi, tunnis võis viibida ka jopes), oli majas kord ja õpilased tunni alguseks viksilt klassis. See, et õpetajad pärast kella veel paar minutit õpetajate toas lobiseksid, ei tule kõne allagi. Teine inimsõbralik koolikülg avaldus selleski, et 1.-4.klassi õpilased olid kolmapäeviti koolitööst priid. Ja õige ka, sest 6-aastaselt alustavatele kuni 10-aastastele lastele kulubki nädala sees üks hingetõmbepäev marjaks ära. Haridusreform, mis 6-aastased kooli viis, tehti ära alles 2 aastat tagasi. Veel jäi silma see, et ainetevahelist integratsiooni kramplikult taga ei aeta. 8.-10.klassi õpilane võib valikainete hulgast, mida on 3 tundi nädalas, valida kas täiendavalt norra, inglise või saksa keelt või nn. project work-i, mis sisaldab peaaegu mida iganes, alates lille müügi organiseerimisest kuni visiitkaartide valmistamiseni. Seal siis oma õpitut praktikas rakendataksegi. Õpetajate töötingimused on head, kasutada on 3 arvutit tundide ettevalmistamiseks ja internetist materjalide hankimiseks. Loomulikult on koolil 15 arvutit koosnev arvutiklass. Aeg on raha – koosolekuteks kulutatakse aega igal esmaspäeval 1 tund 15 min. ja reedel 45 minutit ja kui kellelgi on midagi öelda, paneb ta ennast selleks kirja. Ei mingit eksprompt jahumist.

Järgneb
Liina Saar

Lugupeetud maakasutajad.

Õige pea saavad maakasutajad maksuameti poolt väljastatud maksuteate 1999.a. maamaksu kohta.

Juhul kui Teil tekib maamaksu kohta küsimusi või midagi on arusaamatu, valesti, siis maksustatavate pindade ja maksustamishinna kohta saab teavet Avanduse Vallavalitsusest maanõuniku käest, telef. 37219.

Maamaksu viiviste ja võlgade kohta tuleb teavet küsida maksuametist telef. 28550, 28551.

TÄHELEPANU, KORTERIOMANIKUD!

Te olete eluaseme omanik, kus olete elanud juba pikka aega. Kindlasti olete taibanud, et omandiga ei käi kaasas mitte ainult rõõmud, vaid sellega kaasnevad ka mitmed kohustused, mille täitmist teilt oodatakse. Omandiga kaasneb palju tööd ja raha, mida tuleb kulutada maja korrashoiuks, millest korter moodustab ühe osa.

Praegu kehtivate seaduste järgi saab korteri kui vallasasjaga tehinguid teha kuni 31. detsembrini 1999.a. Alates järgmisest aastast saab hoonete või nende osadega nagu korter teha tehinguid ainult siis, kui nad on muutunud kinnisasjaks.

Korteriomandi seadmise saab algatada korteriühistu või kuni 4 korteriga majas ka korteriomanikud ise.

Mis on korteriühistu ?

Korteriühistu on korteriomanike loodud mittetulundusühing, mille eesmärgiks on korteriomandite esemeks olevate ehitiste ja maatüki mõtteliste osade ühine majandamine ja korteriühistu liikmete ühiste huvide esindamine. Iga ühistu liige on tema valduses oleva korteri ja selle juurde kuuluva elamu mõttelise osa omanik ning korteriühistu looakse just nende mõtteliste osade, st. elamu kui terviku ühiseks majandamiseks.

Kuidas moodustada korteriühistut ?

Esmalt oleks korteriomanike poolt tarvis moodustada initsiatiivgrupp, kes kutsub kokku korteriomanike asutamiskoosoleku. Korteriühistu poolt peab hääletama üle poole korteriomanikest tingimusel, et neile kuulub korteriomandi eseme mõtteliste osade kaudu suurem osa ehitisest ja maatükist.

Asutamiskoosolekul

- võetakse vastu korteriühistu põhikiri;
- koostatakse asutajaliikmete nimekiri;
- valitakse korteriühistu juhatus või juhataja;
- valitakse revisjonikomisjon või revident;
- kehtestatakse korteriühistu asutamiskulude katmiseks sisseastumismaks;
- asutamiskoosoleku protokollile kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija.

Järgmisena tuleb Hooneregistrist võtta asutamiskoosoleku protokollil alusel teatis elamus asuvate erastatud korterite, erastamata eluruumide ning mitteeluruumide kuuluvuse kohta.

Seejärel lepatakse notariga kokku aeg, kui isikuttõendavate dokumentidega peavad kohal olema kõik juhatuse liikmed.

Koostatakse Äriregistri juures asuvalle mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrile esitatav avaldus, millele kirjutavad alla kõik juhatuse liikmed.

Enne korteriühistu registreerimist tuleb tasuda riigilõiv 300.- krooni. Korteriühistu registrisse kandmiseks tuleb lisaks notariaalselt tõestatud juhatuse liikmete allkirjadega avaldusele lisada veel:

- asutamiskoosoleku protokoll;
- korteriühistu põhikiri;
- asutajaliikmete nimekiri;
- hooneregistri tõend;
- kvitung riigilõivu tasumise kohta;

- andmed juhatuse liikmete nimede, isikukoodide ja elukohtadega;
- juhatuse sidevahendite (telefon vms) numbrid.

Elamutes, kus korteriomanikud ei soovi korteriühistut moodustada, võidakse tegutseda **ühise tegutsemise lepingu järgi**. Selline majandustegevuse korraldamine on otstarbekas elamutes, kus on vähe kortereid (6-7 krt.).

Korteriomanikud sõlmivad ühise tegutsemise lepingu, mille järgi lepinguosalistel kohustuvad tegutseda ühise majandusliku eesmärgi nimel. Lepinguosalistel teevad ühise tegutsemise ülesandeks ühele lepinguosalisele nn. "volitatud isikule", keda volitatakse ühise tegutsemise lepingust tulenevate kõigi ühiste asjade ajamiseks tegema kõigi lepinguosalistele nimel kõiki tehinguid ja muid õigustoiminguid.

Lepinguosalistel tasuvad ühise majandusliku eesmärgi saavutamiseks osamaksu rahas või muus varas või tõise osavõtu teel. Lepinguosalistele rahalised või muud varalise osamaksed, samuti nende ühise tegutsemise tulemusena loodud või omandatud vara on nende kaasomandiks.

Tegutsemine ühise tegutsemise lepingu alusel ei ole siiski Eesti seadusandluses piisavalt reguleeritud, sest seda reguleerib ENSV Tsiiviilkoodeksi paragraaf 438 - 442, mis jõustus 01.01.1965.a.

Korteriomandi seadmine.

Korteriomandi seadmise algatab asutamisel oleva või asutatud korteriühistu või ühise tegutsemise lepingu alusel tegutsevad korteriomanikud isikute ühise avalduse alusel, mis esitatakse vallavalitsusele. Vallavalitsus määrab kindlaks ehitisealuse ja ehitise teenindamiseks vajaliku maatüki suuruse ja piirid, arvestades maakorralduse nõudeid, kommunikatsioonide paiknemist, juurdepääsuteid ehitistele, olemasolevate ehitiste asukohta.

Kui maa-ala suurus ja piirid on paika pandud, esitatakse litsentsi omavale maamõõtjale avaldus katastrimõõdistamise kohta, mille käigus koostatakse katastriüksuse toimik. Maa maksustamishinna määrab kohalik omavalitus.

Erastatud maa kantakse kinnistusraamatusse korteriomanditena kotreivaldajate nimele.

Eeltoodust lähtuvalt on korteriomandi seadmise protsess küllalt pikk ja keerukas, millega tuleks kiiremas korras tegutseda hakata. Avanduse Vallavalitsus on nõus teid selles küsimuses aitama, kuid ootame ka korteriomanike poolset initsiatiivi. Korteriomanikud peaksid valima endi hulgast majavanema või initsiatiivgrupi (3 inimest), keda ootame Avanduse vallamaja saali 24. märtsil 1999.a. kell 16.00. Seepärast oleks vajalik igast majast leida inimesed või inimene, kes hakkab korteriomandi seadmise protsessiga tegelema. Samuti püüame 24.märtsil paika panna majade juurde erastatava maa projektplaani ja piiride kulgemise skeemi. Võimalik on saada ka korteriühistu näidis põhikiri või ühise tegutsemise näidisleping.

Kohtumiseni 24. märtsil kell 16.00 vallamaja saalis !

Piret Lük
maanõunik

“ STRESSI TEEJUHT ”

2.6. Aja planeerimine

Kui kaotad hommikul ühe tunni, siis otsid seda õhtuni.

Oled sa tundnud, et aeg lausa pudeneb käest, ilma et suudaksid midagi ära teha? Või oled ehk inimene, kel aega üle jääb? Tihti kurdetakse ajapuudusest tuleneva stressi üle. Kuid ehk tasub järele mõelda, kas tegemist ongi üldse aja puudumisega või hoopis millegi muuga, näiteks sooviga tüütust ja ebameeldivast hoiduda või oskamatusena valikuid teha ja otsuseid langetada, eesmäärke kavandada.

Stressi käes vaevleva inimese aeg kulgeb eriliselt: kuigi teha näib olevat väga palju, ei suuda ta millestki peale hakata. Aeg kulub tulutult, käed rüpes, istumisele või tulutult toas ringi tammumisele.

Vahel aga võib stressi käes kannatajale tunduda, et aeg on sootuks seisma jäänud.

Aja mõõtmeks on sellesse mahtuvad tegevused ning neisse pühendumise sügavus: ootaja aeg on närvesöövalt pikk, tegijal see lausa lendab käest. Oluline on valida õige aeg otsustamiseks ning sobivaim aeg otsustatu elluviimiseks.

Ajapuudusest tuleneva stressi vältimiseks on oluline eesmärkide selgus ja ajastatus.

Tee läbi järgmine katse.

- Võta leht paberit, murra see pikuti pooleks ning kirjuta lehe vasemale poolele loetelu neist eluvaldkondadest, mis on sulle praegusel eluetapil olulised (näiteks suhted kodustega, lastega tegelemine, karjäär, rahaline toimetulek, kehalise vormi eest hoolitsemine, garderoobi täiendamine vm.).
- Reasta need valdkonnad tähtsuste järgi.
- Nüüd kata lehe vasak pool kinni ning asu täitma paremat poolt. Mõtiskle oma viimase kahe nädala tööde-tegemiste üle ning märgi sinna see, kui kaua oled midagi teinud ja kuidas oled neisse tegevustesse süvenenud.
- Seejärel võrdle valdkondade olulisust ning aega, mis sa igaihele neist tegelikult pühendanud. Pööra tähelepanu sellele, mida loed küll oluliseks, kuid millele oled liiga vähe aega kulutanud.
- Mõtle, mida võiksid ilmnenud lahknevuste kõrvaldamiseks ette võtta. Kasulik on mees pidada, et oluline pole mitte niivõrd kulutatud aja hulk, vaid selle kasutamise kvaliteet. Ilmselt peaksid leppima sellega, et kõik pole korruga saavutatav, ning see, millele kulutad oma aja täna, on alusmüüriks nende väärtuste järgimisele ja soovide täitmisele, millele kasutad oma aega mõne aasta pärast.

Pea mees, et üleaaruseid kohustusi kaldub enamasti võtma see, kes ei realiseeri oma õigust valida ning ei suuda otsustada ühegi valiku kasuks.

Et pidevalt teiseenes ümbruses sihikindlalt tegutseda, tuleb ise endale sobivad eesmärgid ja eelistused määratleda ning nende saavutamise teed valida.

- Pane järgnevalt kirja 3 peamist eesmärki, mida tahaksid saavutada järgmistes valdkondades:

perekonnaelu ja suhted lähedastega, töö, enesearendamine ja puhkus.

- Analüüsi oma ajakasutust neis valdkondades ning mõtiskle järgmiste küsimuste üle:

1. Kui sageli kulutad oma aja sellega tegelemiseks, mida sa tõesti tahad teha?
2. Kui tihti tunned oma tegevusest rõõmu?
3. Kas naudid sõprade, lähedaste või pere seltskonda?
4. Kas sul jääb piisavalt aega iseenese jaoks?

5. Kui sageli leiad end tegelemas asjadega, mida sa teha ei taha?

6. Kas töötad rohkem, kui tahaksid?

7. Kas leiad, et su elu on ülemäära pingeline?

8. Kas tunned end süüdi, kui kulutad vahel aega lihtsalt niisama istumiseks, lõõgastumiseks?

Kumba küsimustegrupi puhul vastasid sagedamini JAH või ENAMASTI? Kui ülekaalus oli teine grupp (viimased neli küsimust), siis peaksid mõtlema, kuidas saaksid oma aega ümber jaotada?

Aja kokkuhoiu 12 kuldreeglit

1. Hommikul tõuse üles kohe kui ärkad.
2. Loo oma nädalapäevade, kuude ja aastate toimingutesse sobiv rütm.
3. Vaheta tegevust enne, kui end ära kurnad.
4. Puhka terviseks.
5. Õpi tundma oma ajatsoone.
6. Vali tähtsaima jaoks parim aeg.
7. Keskendu olulisele ja tunne sellest rõõmu.
8. Õpi kasutama väikesi ajavahemikke.
9. Ole valiv.
10. Õpi ütleva “ei”, kui sa ei jõua ega suuda.
11. Kavanda oma kalendrisse “aknad”.
12. Ära võta endale üleliigseid kohustusi lootuses, et ehk kuidagi leiad aega nende täitmiseks.

Raamatust “Stressi teejuht”. Kuidas saada lahti liigsest pingest? Eesti Tervisekasvatuse Keskus, Tallinn 1997

Silvi Sirelpuu

sotsiaalnõunik

